

Journal of Comparative Literature

Faculty of Literature and Humanities

Shahid Bahonar University of Kerman

Year 14, No. 27, winter 2023

A Comparative Analysis of Character in Selected Stories of Goli Taraghi and Alice Munro Based on Enneagram Theory

Sovaida Darvish¹, Narges Mohammadi Badr², Behnaz Alipour Gaskari³

1. Introduction

Comparative consideration and comparing difference and similarity aspects of Iran and world famous writers, in addition to description of domestic authors position, results in richness of fiction. Story, is gate of entrance to unknown world of imagination; therefore "any text created by author's imagination that apart from quality and quantity of author's fidelity to reality, pictures one or more characters and one or more events in convergence of unique or multiple time and place, is called story" (Biniyaz, 2008, p.15).

This inquiry focuses on comparative consideration of Goli Taraghi and Alice Munro's works. Comparative literature is an important field of literature that "consider, analyze relations and similarities among various literatures and nationalities" (Mohseninia, 2014, p.33). Undoubtedly, exploring nations' literature, comparing, and contrasting them with each other, besides identifying defects and perfection of literature of any country, causes promotion of its position.

On the other hand, psychological analysis of character element in story helps with more accurate analysis of characters and levels the

*Date received: 04/12/2020 Date review: 16/02/2022 Date accepted: 26/02/2022

¹. M.A. in Persian Language and Literature, Payame-Noor University, Tehran, Iran. E-mail: sovaidadarvish@gmail.com

². **Corresponding author:** Associate Professor in Department of Persian Language and Literature, Payame-Noor University, Tehran, Iran. E-mail:badr@pnu.ac.ir

³. Assistant professor in Department of Persian Language and Literature, Payame-Noor University, Tehran, Iran. E-mail: alipour.gaskari@gmail.com

way for achieving viewpoint of work author. Psychological theory Enneagram is among novel typologies that has been neglected in researches of fiction, and due to the diversity of characters, and its comprehensiveness, has been attended in this paper. This psychological theory, characterizes humans' behavioral features in 9 personality types of Reformer, Helper, Achiever, individualist, Investigator, Loyalist, Enthusiast, Challenger, and Peacemaker. Researcher has analyzed and investigated selected works of two famous Iranian and Canadian authors of short stories based on Enneagram pattern to achieve new window of both author's worldviews.

Current paper, tries to answer this question that what areas of analysis can be analyzed for main characters of short stories of Goli Taraghi and Alice Munro based on Enneagram theory, and what similarities and differences can be founded by analyzing main characters of selected works of these two authors based on Enneagram pattern and their comparison together?

2.Methodology

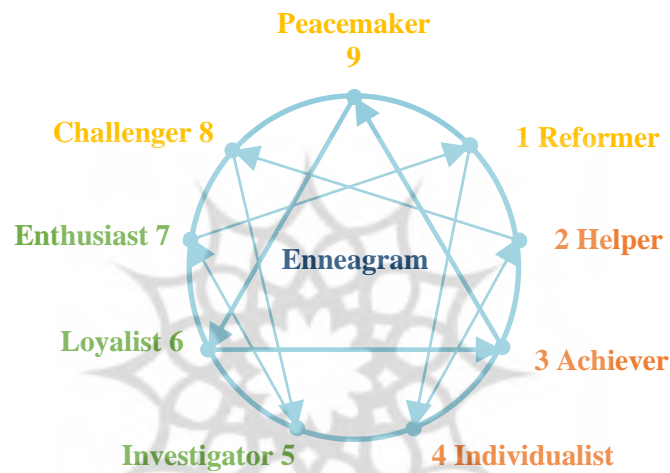
This paper is descriptive-analytic that considers main characters of two story collections "Somewhere Else" and "second opportunity" of Goli Taraghi and two story collections "The love of a good woman" and "dear life" of Alice Munro, based on Enneagram pattern. Researcher first considers main characters of all four stories based on Enneagram ennead types and then, has used obtained results for contrastive consideration of works of Goli Taraghi and Alice Munro to highlight similarities and differences of these two authors based on Enneagram pattern.

3.Discussion

Enneagram is a psychological theory that characterizes into 9 personality types based on behavioral features. Each type has specific behavioral specifications. Enneagram structure consists of a circle that 9 numbers are in its circumference. These numbers are connect with arrows. "Arrows indicates stressed and calm types. Stressed type is in

same direction of arrow and calm type is in the opposite direction of arrow" (Daniels, Price, 2009, p.18), and it means that ennead types in any condition of stress or calmness, most show behavioral characteristics of their opposite type.

Figure (3-1): Enneagram structure

Generally, in this paper, main characters of 15 stories written by Goli Taraghi and 16 stories of Alice Munro based on Enneagram ennead types were considered and type of each of the main characters of selected works of Goli Taraghi and Alice Munro was obtained. In most cases, main characters of selected works of this paper were consistent with Enneagram types and could be analyzed based on it. Since short story is a cut of life and because of its peculiarities, characterizations aren't as extended as novel, sometimes addressee does not have much information about behavioral habits of characters and, in a few cases, main characters could not be analyzed based on Enneagram pattern.

Also, by matching Enneagram types with main characters of selected works of Goli Taraghi and Alice Munro, amount of

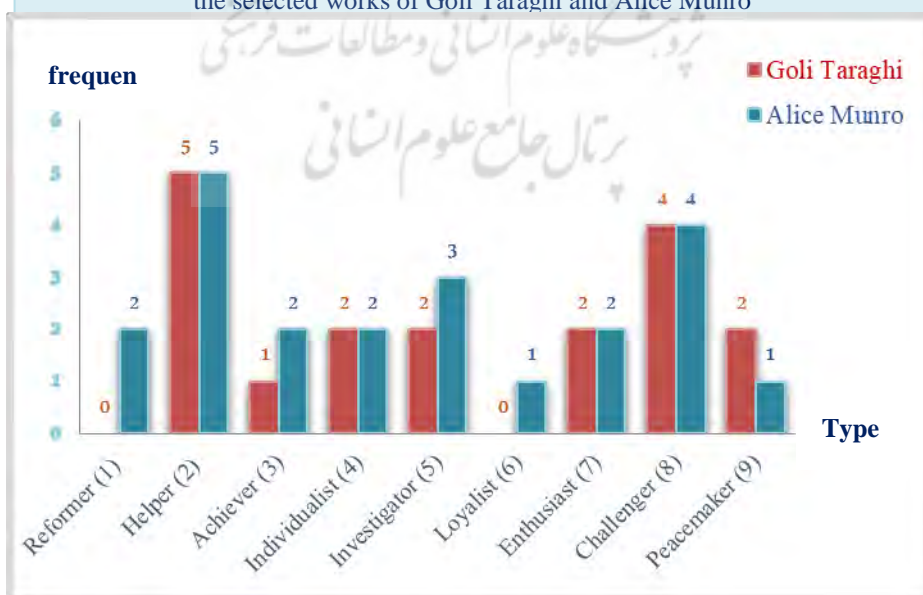
adaptability of each author's works with Enneagram pattern types was obtained that can be observed in table (2-3). Results indicate that works of both authors showed high adaptability with Enneagram theory; but main characters of Alice Munro's stories had more adaptability with Enneagram theory than Goli Taraghi's works main characters, because adaptability in Alice Munro's works and Goli Taraghi's works, is 91.66% and 85.71%, respectively.

Table (3-2): Current research statistical population and amount of adaptability of each author's works with Enneagram.

Author's name	Total number of stories	Total number of main characters	Number of characters compatible with Enneagram	Compatibility with Enneagram
Goli Taraghi	15	21	18	87.71%
Alice Munro	16	24	22	97.66%

In order to analyze more precisely the frequency of each type of Enneagram in the selected works of both authors, were considered, and studied, which can be seen in Figure (3-3).

Bar Chart (3-3): Comparison diagram of the frequency of Enneagram types in the selected works of Goli Taraghi and Alice Munro

By considering this chart, it can be founded that characterization in Alice Munro's works has more variation than Goli Taraghi's works; because, in selected works of Goli Taraghi, 7 types of Enneagram and in selected works of Alice Munro, all 9 types of Enneagrams were observed.

In addition, by observing Enneagram types frequency in selected works of both authors, similarity of Goli Taraghi and Alice Munro based on Enneagram pattern was obtained. Both authors, has used type 2 or Helper and type 8 or challenger of position more than other types and has attended these two specifically. Type 2 or Helper has often a dependent personality and plays role of victim or oppressed. He/ she does not know his/her needs and abilities and tries to attract others' attention by removing their needs and expect their support and appreciation. On the other hand, type 8 or challenger of position has often an independent and strong personality and plays role of governor and sometimes oppressor. He/she expresses his dependency and ability audaciously. He/she is self-assertive, takes the role of leader, and supports others. Since in history of story-writing, always good and evil forces have caused emergence of events, action and reaction in story and story plot has been often formed around this subject, Goli Taraghi and Alice Munro also have attended oppressor and oppressed person specifically in their conscious and unconscious. Both of authors have utilized types 2 and 8 of Enneagram equally and with the highest frequency.

4. Conclusion

Results of this study indicate that most main characters of selected stories of both authors can be analyzed by Enneagram pattern, this, from one hand shows comprehensiveness and perfection of Enneagram theory and from other hand shows competence and skill of both authors in characterization.

In selected works of Goli Taraghi, 7 Enneagram types and in selected works of Alice Munro, 9 Enneagram types were recognized. Since Enneagram ennead types have emanated from scientific study

on behavior, mood and personality of humans, it can be concluded that characterization in Alice Munro's works has more variation and this indicates that Alice Munro has deeper understanding of humans' psyche and her attitude towards humans is more extended and comprehensive.

From frequency of any Enneagram type in selected works of authors can be founded that both authors have utilized type 2 or Helper and type 8 or Challenger with the highest frequency and this indicated that Taraghi and Munro have been influenced by bipolar world and for regenerating and creating story have needed paradox collection. In whole history of fiction, always good and evil, truth and lie, purity and abomination, have been main tools of creating story, and unconscious of both authors have used two weak or dependent (type 2) and strong or independent (type 8) roles as a tool to express their intend.

Keywords: Comparative Literature, Character, Short Story, Goli Taraghi, Alice Munro, Enneagram.

References [In Persian]

- Bahador, R. (2016). A comparative analysis of narrative time elements in Alice Munro's *Runaway* and Zoya Pirzad's *Perlashez*. *Comparative Literature*, 15, 205-223.
- Bahri, M. (2019). *A study of female character in the works of Goli Taraghi and Virginia Woolf*. (Unpublished master's thesis). Azerbaijan charkhe Niloofari Higher Education Institute.
- Biniyaz, F. (2008). *An introduction to story writing and narrative studies with a note on the pathology of the novels and short stories of Iran*. Tehran: Afraz publications.
- Daad, S. (2006). *Dictionary of literary terms: A glossary of Persian and European literary concepts and terms (comparative and expositive)*. Tehran: Morvarid.
- Mohseninia, N. (2014). *Comparative literature in contemporary world (generalities, theoretical basics, schools)*. Tehran: Elmodanesh publications.
- Taraghi, G. (2000). *Somewhere else*. Tehran: niloofar publications.

Taraghi, G. (2013). *Second opportunity*. Tehran: niloofar publications.

References [In English]

Chevrel, Y. (1995). *Comparative literature*. Kirksville: Truman state university press.

Daniels, D, & Price, V. (2009). *The essential Enneagram*. New York: HarperOne.

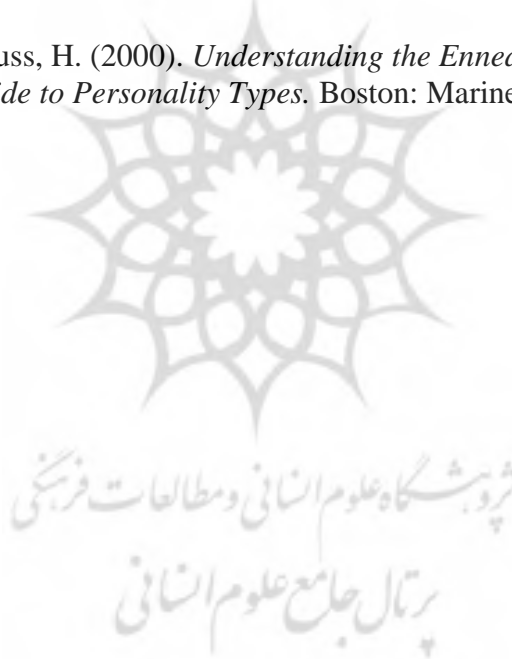
Munro, A. (1998). *The love of a good woman*. Toronto: McClelland & Stewart Limited.

Munro, A. (2012). *Dear life*. Toronto: McClelland & Stewart Limited.

Palmer, H. (1995). *The Enneagram in love and work: Understanding your intimate. Business relationships*. New York: HarperOne.

Pearce, H. (2012). *Enneagram beyond the basics*. California: CreateSpace.

Riso, D, & Russ, H. (2000). *Understanding the Enneagram: The Practical Guide to Personality Types*. Boston: Mariner Books.

نشریه ادبیات تطبیقی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
دانشگاه شهید باهنر کرمان

سال چهاردهم، شماره بیست و هفتم، پاییز و زمستان ۱۴۰۱

بررسی تطبیقی شخصیت در داستان‌های منتخب گلی ترقی و آلیس مونرو
بر مبنای نظریه اناگرام

سویدا درویش^۱، نرگس محمدی بدر (نویسنده مسئول)^۲، بهناز علیپور گسگری^۳

چکیده

ادبیات تطبیقی نقش مهمی در شناخت جایگاه نویسندگان ایران در جهان ایفا می‌کند. شناخت پیوندها و تفاوت‌های دو فرهنگ، مرزبندی‌ها و هم‌پوشانی‌ها را تغییر می‌دهد و نگرش جدیدی را بازآفرینی می‌کند. از طرفی، واکاوی روان‌شناختی ادبیات داستانی، شناخت زوایای پنهان آن را میسر می‌سازد. اناگرام یک تیپ‌شناسی نوین است که از مطالعه بر روان انسان‌ها حاصل شده‌است. این نظریه روان‌شناسی، صفات رفتاری انسان‌ها را در ۹ تیپ شخصیتی کمال‌گرا، امدادگرا، موفقیت‌طلب، فردگرا، پژوهشگر، پرسشگر، خوش‌گذران، ریاست‌طلب و صلح‌طلب دسته‌بندی می‌کند. هدف پژوهش حاضر، بررسی تطبیق‌پذیری شخصیت‌های اصلی آثار منتخب گلی ترقی و آلیس مونرو، با تیپ‌های نه‌گانه اناگرام و تحلیل روان‌شناختی شخصیت‌ها به منظور شناخت دقیق‌تر و همچنین مقایسه و برابر نهادن نتایج تحلیل، جهت دستیابی به شباهت‌ها و تفاوت‌های دیدگاه هر دو نویسنده بوده‌است. مقاله حاضر، پژوهشی توصیفی-تحلیلی است. نتایج به دست آمده، حاکی

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۹/۱۴ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۱۱/۲۷ تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۰۷

Doi: 10.22103/jcl.2022.16874.3190

صص ۱۵۵ - ۱۸۳

۱. کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران E-mail: sovaidadarvish@gmail.com

۲. دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران E-mail: badr@pnu.ac.ir

۳. استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران E-mail: alipour.gaskari@gmail.com

از آن است که شخصیت‌های داستانی گلی ترقی و آلیس مونرو، انطباق‌پذیری بالایی با نظریه اناگرام دارند و هر دو نویسنده از تیپ‌های ۲ (امدادگرا) و ۸ (ریاست‌طلب) با بیشترین فراوانی بهره جسته‌اند و تفاوت‌شان در این است که شخصیت‌پردازی در آثار آلیس مونرو تنوع بیشتری نسبت به آثار گلی ترقی دارد.

واژگان کلیدی: ادبیات تطبیقی، شخصیت، داستان کوتاه، گلی ترقی، آلیس مونرو، اناگرام.

۱. مقدمه

بررسی تطبیقی و مقایسه وجوه تمایز و تشابه آثار داستان‌نویسان مطرح ایران و جهان، افزون بر تبیین جایگاه نویسندگان داخلی، به غنای ادبیات داستانی منجر می‌گردد. از طرفی، تحلیل روان‌شناختی عنصر شخصیت در داستان، راه را برای دستیابی به دیدگاه نویسنده اثر هموار می‌سازد. نظریه روان‌شناسی اناگرام، جزء تیپ‌شناسی‌های نوینی است که در پژوهش‌های ادبیات داستانی، مهجور مانده است و به دلیل تنوع تیپ‌های شخصیتی و همچنین جامعیت آن، در این مقاله مورد توجه قرار گرفته است. پژوهشگر، آثار منتخب دو کوتاه‌نویس مشهور ایران و کانادا را بر مبنای الگوی اناگرام مورد تحلیل و پژوهش قرار داده است تا با شناخت هم‌گونی و ناهم‌گونی موجود، به روزنی تازه از جهان‌بینی هر دو نویسنده دست یابد. این مقاله، پژوهشی توصیفی-تحلیلی است که به بررسی تطبیقی شخصیت‌های اصلی دو مجموعه داستان «جایی دیگر» و «فرصت دوباره» از گلی ترقی و دو مجموعه داستان «عشق زن خوب» و «زندگی عزیز» از آلیس مونرو، بر مبنای الگوی اناگرام می‌پردازد.

۱-۱. بیان مسئله

یکی از راه‌های غنی‌سازی داستان کوتاه، آشنایی با داستان‌های کوتاه سایر ملل و نویسندگان آن‌هاست تا درنهایت، زمینه گسترش و ارتقای آن برای نویسندگان ایرانی فراهم آید. تحقیق پیش‌رو، از سویی مخاطب را به شناخت و درک عمیق‌تر جایگاه داستان کوتاه ایران در مقایسه با ادبیات کانادا رهنمون می‌سازد و از دیگر سو به معرفی و تبیین

شخصیت‌های داستان از منظر نظریه روان‌شناسی اناگرام می‌پردازد تا بر این اساس به اشتراکات و تفاوت‌های آن پی برده، به تجزیه و تحلیل دقیق‌تر شخصیت‌ها دست یابد. مقاله حاضر، سعی دارد به این پرسش پاسخ دهد که شخصیت‌های اصلی داستان‌های کوتاه گلی ترقی و آلیس مونرو بر مبنای نظریه اناگرام، در چه زمینه‌هایی تحلیل‌پذیرند و از تحلیل شخصیت‌های اصلی آثار منتخب این دو نویسنده بر اساس الگوی اناگرام و مقایسه آن‌ها با یکدیگر، به چه تشابهات و تفاوت‌هایی می‌توان رسید؟

۱-۲. اهداف پژوهش

هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی تطبیق‌پذیری شخصیت‌های داستانی هر دو نویسنده با نظریه اناگرام و تحلیل روان‌شناختی شخصیت‌ها، به منظور شناخت دقیق‌تر و همچنین مقایسه و برابرنهاندن نتایج تحلیل آثار این دو نویسنده با یکدیگر جهت دستیابی به اشتراکات و تفاوت‌ها بوده است.

۱-۳. پیشینه پژوهش

بر اساس جستجوهای به عمل آمده، پژوهشی در حوزه بررسی تطبیقی آثار گلی ترقی و آلیس مونرو، آن هم از منظر روان‌شناختی صورت نگرفته است و تحقیق پیش‌رو از این منظر نوآور است. از پژوهش‌های انجام شده می‌توان به پایان‌نامه «بررسی شخصیت زن در آثار گلی ترقی و ویرجینیا ولف» اشاره کرد که در آن محقق با مطالعه شخصیت‌های زن داستان‌های گلی ترقی و ویرجینیا ولف به بررسی شباهت‌های کلی آثار این دو نویسنده پرداخته است. (رک: بحری، ۱۳۹۸)؛ دیگر پژوهش صورت گرفته در این زمینه، مقاله «بررسی تطبیقی مؤلفه‌های زمان روایی در داستان فرار آلیس مونرو و داستان پرلاشتر زویا پیرزاد» اشاره کرد که در آن داستان‌های منتخب دو نویسنده، از منظر مؤلفه‌های زمان روایی، بر مبنای نظریه ژرار ژنت، مورد بررسی و تحلیل تطبیقی قرار گرفته است. این پژوهش نتیجه می‌گیرد که آثار دو نویسنده در فرم و محتوا دارای ویژگی‌های مشترکی همچون مؤلفه‌های زمان روایی با تأکید بر مسائل زنان است. (رک: بهادر، ۱۳۹۵: ۲۰۵-۲۲۳).

۱-۴. ضرورت پژوهش

با توجه به رشد روزافزون تکنولوژی، شرایط زندگی امروز و محدودیت زمانی موجود، توجه مخاطبان بیش تر به سوی داستان کوتاه معطوف است؛ لذا بررسی این نوع ادبی از زوایای مختلف می تواند به ارتقای کیفیت آن منجر شود. بررسی شخصیت های داستان های کوتاه دو نویسنده براساس نظریه روان شناسی اناگرام، مخاطب را به درک و تحلیل دقیق تر محتوای آثار ادبی هدایت می کند. از طرف دیگر، جایگاه نویسندگان کوتاه نویس ایران و کانادا تبیین می شود و راه را برای شناخت دستاوردها و کاستی های هر یک هموار می سازد.

۲. بحث و بررسی

داستان، دروازه ورود به جهان ناشناخته خیال است؛ بنابراین «هر متنی که زائیده تخیل نویسنده باشد و صرف نظر از کیفیت و کمیت پابندی نویسنده به واقعیت، یک یا چند شخصیت و یک یا چند رویداد را در تلاقی زمان و مکان واحد یا چندین گانه تصویر کند، داستان خوانده می شود.» (بی نیاز، ۱۳۸۷: ۱۵) داستان کوتاه یکی از انواع داستان است که در ایران سبقه طولانی ندارد و پیشینه آن، به سال ۱۳۰۰ شمسی برمی گردد؛ یعنی به زمانی که محمدعلی جمال زاده اولین مجموعه داستان خود، «یکی بود و یکی نبود» را منتشر کرد. پس از او، صادق هدایت در ارتقاء داستان کوتاه در ایران نقش مهمی داشت؛ سپس «نویسندگانی چون بزرگ علوی، جلال آل احمد، صادق چوبک، غلام حسین ساعدی، سیمین دانشور، احمد محمود، ابراهیم گلستان، جمال میرصادقی، نادر ابراهیمی و بسیاری دیگر، افق های تازه ای فرا روی نویسندگان جوان گشودند.» (داد، ۱۳۸۵: ۲۱۷)

پیش تر ذکر شد که تمرکز این پویش، بررسی تطبیقی آثار گلی ترقی و آلیس مونرو است؛ بنابراین ابتدا باید دانست که ادبیات تطبیقی چیست؟ «ادبیات تطبیقی اقدامی است عقلایی با هدف مطالعه و بررسی هر چیزی که بتوان گفت ادبی است و مرتب نمودن آن با دیگر عناصر تشکیل دهنده یک فرهنگ.» (شورل، ۱۳۸۶: ۲۳) این نوع ادبی، حوزه مهمی از مطالعه ادبیات است که به «بررسی، تجزیه، تحلیل ارتباطها و شباهت های میان ادبیات و ملیت های گوناگون می پردازد.» (محسنی نیا، ۱۳۹۳: ۳۳) بی تردید کاوش در ادبیات ملل و

مقایسه و مقابله آن‌ها با یکدیگر، علاوه بر شناسایی کاستی‌ها و کمال ادبیات هر کشور، موجب ارتقای جایگاه آن می‌شود. در ادامه، ویژگی‌های نظریه اناگرام شرح و بسط داده می‌شود.

۱-۲. معرفی اناگرام

اناگرام یا ایناگرام (Enneagram)، یک نظریه روان‌شناسی است که انسان‌ها را بر اساس ویژگی‌های رفتاری، به ۹ تیپ شخصیتی دسته‌بندی می‌کند. هر تیپ، خصلت‌های رفتاری ویژه‌ای دارد. ساختار اناگرام از یک دایره تشکیل شده است که در محیط آن، ۹ عدد وجود دارد. این اعداد با پیکان‌هایی به یکدیگر متصل شده‌اند. «پیکان‌ها، بیانگر تیپ‌های تنشی و آرامشی هستند. تیپ تنشی در جهت پیکان و تیپ آرامشی در خلاف جهت پیکان است» (دانیلز و پرایس، ۱۳۹۵: ۱۸) و به این معنا است که تیپ‌های نه‌گانه در هر یک از شرایط تنش یا آرامش، اغلب ویژگی‌های رفتاری تیپ مقابل خود را بروز می‌دهند.

شکل (۱-۲): ساختار

۱-۱-۲. معرفی تیپ‌های نه‌گانه اناگرام

تیپ‌های اناگرام عبارت‌اند از: کمال‌گرا، امدادگر، موفقیت‌طلب، فردگرا، پرهشگر، پرسشگر، خوش‌گذران، ریاست‌طلب و صلح‌طلب. هر تیپ، ویژگی‌های رفتاری خاصی دارد که به منظور خلاصه کردن مطالب و پرداختن به بحث اصلی، در جدول (۱-۲) نمایش

داده می‌شود. (رک: ضمائم)، جدول مذکور از داده‌های موجود در کتب مختلف اناگرام استخراج شده است.

۲-۱-۲. تعریف بال یا جناح در نظریه اناگرام

بال یا جناح، به شماره مجاور تیپ اصلی هر فرد در ساختار اناگرام اطلاق می‌شود. گاه ممکن است برخی از انسان‌ها در موقعیت‌هایی، علاوه بر رفتارهای مرسوم و معمول تیپ غالب خود، ویژگی‌های رفتاری تیپ کناری خود را به نمایش بگذارند؛ به عنوان مثال تیپ‌های ۲ و ۹، برای تیپ غالب ۱ یا کمال‌گرا، بال یا جناح محسوب می‌شوند. (رک: پیرس، ۱۳۹۷: ۵۳)

۲-۲. تحلیل شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب گلی ترقی و آلیس مونرو بر اساس نظریه اناگرام

به طور کلی در این مقاله، شخصیت‌های اصلی ۱۵ داستان از گلی ترقی و ۱۶ داستان از آلیس مونرو بر اساس تیپ‌های نه‌گانه اناگرام مورد پژوهش قرار گرفته است. اکنون، برای آشنایی بیشتر با شیوه تحلیل، یک نمونه از تحلیل داستان‌های گلی ترقی و آلیس مونرو ذکر می‌گردد:

۲-۲-۱. خلاصه داستان «بازی ناتمام» از گلی ترقی

داستان «بازی ناتمام» از مجموعه داستان «جایی دیگر» نوشته گلی ترقی، درباره بازی زندگی است که حوادث پیش‌بینی نشده‌ای را برای آدم‌ها رقم می‌زند. شخصیت اصلی داستان «آزاده درخشان» است. راوی داستان که نامش ذکر نمی‌شود، مسافر پرواز پاریس-تهران است. او در هياهو فرودگاه چهره‌ای آشنا می‌بیند و درمی‌یابد که زن میان‌سال، «آزاده درخشان»، هم‌مدرسه‌ای سابقش است. آزاده، دو سال از او بزرگ‌تر و مهم‌ترین شاگرد دبیرستان و در همه چیز زبانزد بود. هر دو وارد هواپیما می‌شوند و راوی از بی‌نظمی هواپیما استفاده می‌کند و کنار او می‌نشیند و با تردید نامش را به زبان می‌آورد. آزاده هم او را به یاد می‌آورد و سر صحبت باز می‌شود. راوی می‌فهمد که آزاده درخشان در آمریکا زندگی می‌کند و در آنجا پرستار است. مادرش در غیاب او مرده و حال، برگشته تا خانه‌اش را از غریبه‌هایی که آنجا را به ناحق تصاحب کرده‌اند، پس بگیرد؛ همچنین همسر

پزشکش را که به تازگی با دختر جوانی ازدواج کرده، سر زندگی‌اش برگرداند. در انتهای سفر، آن‌ها شماره‌های یکدیگر را می‌گیرند و قراری پادروها می‌گذارند و از هم جدا می‌شوند. (رک: ترقی، ۱۳۹۶: ۴۱ - ۹)

۲-۲-۲. تحلیل شخصیت اصلی داستان «بازی ناتمام» بر مبنای اناگرام

تیپ ۸ اناگرام یا ریاست‌طلب که با نام حاکم یا مدیر هم شناخته می‌شود، فردی مستقل، قدرتمند، مقتدر، قاطع، خودرأی، حامی و مسئولیت‌پذیر است. او اهل رقابت است و تمایل دارد بر دیگران مسلط شود و نقش رهبر را به عهده بگیرد. از شکست خوردن اجتناب می‌کند و ماجراجو و ریسک‌پذیر است. شخصیت «آزاده درخشان» هم ویژگی‌های رفتاری تیپ ۸ را از خود بروز می‌دهد. راوی در همان ابتدای داستان به صراحت از شکست‌ناپذیری او یاد می‌کند.

«آزاده درخشان، شکست‌ناپذیر، قهرمان تمام رشته‌های ورزشی و قهرمان رؤیاهای من.»

(ترقی، ۱۳۹۶: ۱۳)

همچنین راوی به مسئولیت‌پذیری او اشاره می‌کند. زمانی که خانمی به دنبال مسافر دلسوز و مطمئنی می‌گردد تا بسته‌دوایی را به مادرش برساند و با التماس می‌گوید که اگر دارو به او نرسد، می‌میرد، هیچ‌کس اعتنا نمی‌کند؛ اما آزاده بسته را می‌پذیرد.

«آزاده درخشان بسته را می‌پذیرد. اسم و آدرس گیرنده‌اش را یادداشت می‌کند. زن

دقیق و متمدنی است. می‌شود بهش اطمینان کرد.» (همان: ۱۴)

تیپ ۸، از محدودیت بیزار است و گاه «در رفتارهای خود به قانون یا محدودیت احترام نمی‌گذارد.» (ریسو و هادسون، ۱۳۹۷: ۱۷۹) راوی به یاد می‌آورد که در دبیرستان «انوشیروان دادگر»، پوشیدن جوراب کوتاه ممنوع بوده است؛ اما آزاده توجهی به این قانون نمی‌کرد.

بارزترین دلیل برای انطباق شخصیت آزاده درخشان با تیپ ۸، شخصیت مستقل و

مقتدر اوست. آزاده در همه زمینه‌های ورزشی، هنری و تحصیلی، با قدرت ظاهر می‌شد. به

گفته راوی، او مهم‌ترین شاگرد دبیرستان بود و معلمان به او احترام می‌گذاشتند. راوی، بارها در داستان از اعتبار آزاده میان دیگران سخن می‌گوید:

«آزاده درخشان قهرمان دو و پرش است، قهرمان تمام رشته‌های ورزشی است. هیچ کس حریف او نیست. مهم‌ترین شاگرد دبیرستان است و کامل‌ترین آدم دنیا به چشم من.» (ترقی، ۱۳۹۶: ۱۸)

«چندتا از شعرهایش در صفحه ادبی روزنامه تهران‌مصور چاپ شده و معلم‌ها با احترام نگاهش می‌کنند. هیچ کس قادر به رقابت با او نیست.» (همان: ۲۴)

زمانی که آزاده درخشان با دختری از دبیرستان «نوربخش»، مسابقه پینگ‌پونگ می‌دهد، در حین مسابقه، حال رقیب بد می‌شود؛ اما او سرسختانه به مسابقه ادامه می‌دهد و گویی زندگی و مرگ حریف برایش اهمیتی ندارد و تنها به برنده‌شدن فکر می‌کند. راوی شرح می‌دهد:

«آزاده درخشان شکل گرگ شده‌است. کنار لبش را جویده و گوشه دهانش خونی است. باید برنده شود. باید. باید. به هر قیمتی شده.» (همان: ۲۷)

با توجه به جملاتی از این دست و تمایل آزاده درخشان به برنده‌شدن، گمان آن می‌رود که او، تیپ ۳ اناگرام (موفقیت‌طلب) باشد. در اینجا لازم است در خصوص تفاوت تیپ‌های ۳ و ۸ اناگرام توضیحی ارائه شود. هر دو تیپ خواهان موفقیت‌اند؛ اما برای تیپ ۳، تأیید دیگران اهمیت دارد و شهرت و دیده‌شدن، بالاترین هدف اوست، درحالی که تیپ ۸، راه خود را می‌رود و نگران تأیید و تصدیق دیگران نیست. در مسابقه مذکور، آزاده اعتنایی به حال حریف نمی‌کند و به بازی ادامه می‌دهد و برایش اهمیتی ندارد که تصویرش در ذهن دیگران مخدوش شود. اگر او تیپ ۳ اناگرام بود، سیاست پیشه می‌کرد و دست کم، در ظاهر به گونه‌ای انسانی رفتار می‌کرد و به مسابقه ادامه نمی‌داد، اما آزاده درخشان در آن لحظه، فقط می‌خواست رقیب را از سر راه خود بردارد و نگران چیز دیگری نبود. برای او تنها هدفش مهم بود؛ بنابراین با توجه به این دلایل، آزاده درخشان نمی‌تواند تیپ ۳ اناگرام باشد. راوی می‌گوید:

«آزاده درخشان حالیش نیست. اگر هم هست برایش مهم نیست. به درک! تنها به یک چیز فکر می‌کند: باید برنده شود، باید! به هر قیمتی شده. سکوی پرش و مدال طلا مال اوست. فقط او.» (ترقی، ۱۳۹۶: ۲۷)

تیپ ۸، در شرایط تنش، رفتار تیپ ۵ (پژوهشگر) را از خود بروز می‌دهد. او همانند تیپ ۵، انزوای طلب می‌شود و در خود فرو می‌رود و به درون‌نگری می‌پردازد. در این حالت روابط خود با دیگران را کم یا قطع می‌کند و «اگر بتواند شرایط را اداره کند، از لاک خود بیرون می‌آید.» (پالمر، ۱۳۹۶: ۲۵۲)، آزاده درخشان هم بعد از خیانت شوهر و تصاحب خانه پدری، تصمیم می‌گیرد به وطن برگردد و اداره امور را به دست بگیرد. او دوباره آماده جنگیدن می‌شود:

«برگشته تا خانه‌اش را پس بگیرد، شوهرش را پس بگیرد و پسرهایش را بازگرداند. چه برنامه‌هایی در پیش دارد، چه دویدن‌هایی، چه رقابت‌هایی!» (ترقی، ۱۳۹۶: ۳۰)

او در بازی زندگی با شکست مواجه شده‌است و رقابت سختی پیش‌رویش است. برگشت به وطن، گواه روحیه جنگجویانه اوست؛ بنابراین، با توجه به شواهد موجود در داستان، شخصیت آزاده درخشان با تیپ ۸ اناگرام مطابقت دارد.

۲-۳. خلاصه داستان «زندگی عزیز» از آلیس مونرو

داستان «زندگی عزیز» از مجموعه داستانی به همین نام، درباره زنی است که خاطرات نوجوانی‌اش را بیان می‌کند. این داستان از یک شخصیت اصلی تشکیل شده که خود، راوی داستان است و نامش ذکر نمی‌شود. دوران کودکی زن، در خانه‌ای روستایی می‌گذرد. خانواده‌اش هر چه پول داشتند برای خرید زمینی هزینه می‌کنند تا روباه نقره‌ای پرورش دهند؛ اما ورشکست می‌شوند. از طرفی، مادرش به بیماری پارکینسون مبتلا می‌شود و او در کنار درس خواندن و رسیدگی به امور خانه، ناچار می‌شود از مادرش هم پرستاری کند. او در داستان خاطره‌ای از مادرش را به یاد می‌آورد که درباره پیرزن دیوانه‌ای به نام «نترفیلد» (Netterfield) است. یک روز وقتی که راوی نوزاد بود، خانم نترفیلد به سمت خانه آنها می‌آید و مادرش از ترس اینکه خانم نترفیلد، آسیبی به

کودکش نزنند، او را از کالسکه‌اش که در حیاط بود، بیرون می‌آورد و به خانه می‌رود و گوشه‌ای پناه می‌گیرد. خانم نترفیلد، دور خانه می‌گردد و از تمام پنجره‌ها به داخل خانه نگاهی می‌اندازد و چندین بار در می‌زند و می‌رود.

سال‌ها بعد، راوی ازدواج می‌کند و ساکن ونکوور می‌شود و روزنامه شهری که در آن بزرگ شده بود، به دستش می‌رسد. او با خواندن روزنامه، متوجه می‌شود که خانه آن‌ها در گذشته، متعلق به خانواده نترفیلد بوده‌است. خاطرات کودکی، دوباره به یادش می‌آید و دل‌تنگِ مادری می‌شود که دیگر دستش به او نمی‌رسد. (رک: مونرو، ۱۳۹۵: ۲۲۳ - ۲۰۵)

۲-۲-۴. تحلیل شخصیت اصلی داستان «زندگی عزیز» بر مبنای اناگرام

تیپ ۵ اناگرام یا پژوهشگر که با عناوین کنجکاو، فکور و مشاهده‌گر هم نامیده می‌شود، تمایل بسیار به یادگیری و علم و دانش دارد. او اغلب در تفکر عمیق می‌شود و به کنه مسائل دست می‌یابد و خلاق و نوآور است. او فرد متمرکزی است که علاقه‌مندی‌های محدودی دارد، اما در هر کدام، از مهارت بالایی برخوردار است. تیپ ۵، درون‌گراست و تنهایی را دوست دارد و «برای نزدیک شدن به افراد نیاز به زمان دارد.» (پیرس، ۱۳۹۷: ۳)، او در جستجوی استقلال فردی است و در عین حال انسان قانعی است. «در بهترین حالت، به دلیل کناره‌گیری از دیگران، به درستی مسائل را تجزیه و تحلیل می‌کند.» (پالمر، ۱۳۹۶: ۳۱)

شخصیت اصلی در این داستان، راوی است که ویژگی‌های شخصیتی تیپ ۵ اناگرام را از خود نشان می‌دهد. مهم‌ترین دلیل برای این انطباق، علاقه‌مندی او به مطالعه و تنهایی است. راوی در دوره‌ای می‌زیست که اغلب جوان‌ها، یا دبیرستان را ناتمام می‌گذاشتند و مشغول به کار می‌شدند؛ یا ازدواج می‌کردند. اما او علی‌رغم مسئولیت‌هایی که در خانه داشت، با جدیت درس می‌خواند و دبیرستان را تمام می‌کند. در داستان به این مورد اشاره می‌شود:

«من به دبیرستان می‌رفتم و درسم سال به سال بهتر می‌شد.» (مونرو، ۱۳۹۵: ۲۱۳)

«وقت امتحانات که می‌رسید شروع می‌کردم به درس خواندن و تقریباً تا صبح بیدار می‌ماندم و کله‌ام را از هر آنچه می‌بایست بدانم پُر می‌کردم.» (همان: ۲۱۵)

این ویژگی راوی نشان می‌دهد که او همانند تیپ ۵ به دنبال کسب مهارت و شایستگی است تا «بیشتر احساس اطمینان کند و برای مواجهه با چالش‌های زندگی آماده شود.» (ریسو و هادسون، ۱۳۹۷: ۱۵۶)، تیپ ۵، در جستجوی جایی است که با خود تنها باشد؛ زیرا «برای بررسی افکار خود، بروز احساسات عمیق و مرور کارهایش به زمان نیاز دارد.» (پالمر، ۱۳۹۶: ۱۶۸)، راوی هم از تنهایی لذت می‌برد، او از اینکه در کارهای مزرعه به پدرش کمک می‌کرد، راضی و خشنود است:

«از این کار لذت می‌بردم. اهمیت این کار و تنهایی همیشگی‌اش، درست همان چیزی بود که دوست داشتم.» (مونرو، ۱۳۹۵: ۲۱۱)

راوی بسیار اهل رمان خواندن است و اغلب بعد از اتمام کارهای خانه مطالعه می‌کند: «می‌نشستم و پاهایم را دراز می‌کردم توی اجاق گرم که درش کنده شده بود و رمان‌های کت و کلفتی را که از کتابخانه شهر امانت می‌گرفتم، می‌خواندم.» (همان: ۲۱۵)

تیپ ۵، گاه «از دنیای واقعی به دنیای درونی مفاهیم و تصورات خود عقب‌نشینی می‌کند و به جای واقعیت، با پنداره‌ها و تفسیرهای خود مشغول می‌شود» (ریسو و هادسون، ۱۳۹۷: ۱۵۲)، راوی هم وقتی در مزرعه کار می‌کرد، شاهد کشتار اسب‌هایی بود که باید خوراک روباه‌ها می‌شدند، اما قدرت خیال به کمک او می‌آمد و با این شیوه، وضعیت موجود را تاب می‌آورد:

«ولی من به این کشتارها عادت داشتم و به راحتی می‌توانستم همه را نادیده بگیرم و صحنه‌ای پاک و منزّه را مجسم کنم.» (مونرو، ۱۳۹۵: ۲۱۱)

تیپ ۵، در شرایط تنش به سمت تیپ ۷ (خوش‌گذران) متمایل می‌شود. وجه مثبت گرایش به تیپ ۷، از او آدم خوش‌بینی می‌سازد و سعی می‌کند به دیگران کمک کند. راوی زمانی که پدرش ورشکست و مادرش بیمار می‌شود، روحیه‌اش را حفظ می‌کند و همزمان بار چندین مسئولیت را به دوش می‌کشد و شکایتی نمی‌کند. قانع بودن، یکی دیگر از صفات تیپ ۵ است:

«عجیب است که آن دوران در ذهنم، دورانی اندوه‌بار نیست. فضای خانه آن‌قدرها هم غم‌زده نبود.» (مونرو، ۱۳۹۵: ۲۱۴)

«با همه این مشکلات، خودم را آدم خوش‌اقبالی می‌دانستم.» (همان: ۲۱۵)

از سوئی تپ ۵، در شرایط آرامش و امنیت به سمت تپ ۸ گرایش پیدا می‌کند. در این حالت افکار ریاست‌طلبانه در او رشد می‌یابد و دوست دارد اوضاع، تحت کنترل او باشد. راوی، اوقات بعد از صرف شام را توصیف می‌کند:

«آن‌قدر به جان برادرم غر می‌زدم تا اینکه آب ظرف‌شویی را می‌برد و در مزرعه تاریک می‌ریخت. خودم می‌توانستم این کار را بکنم ولی خوشم می‌آمد دستور بدهم.» (همان: ۲۱۵)

راوی کمال‌گرایی تپ ۱ را ندارد و پایبند به سنت‌ها و اصول نیست. زمانی که مادرش فوت می‌کند، به خاطر داشتن بچه‌های کوچک و دوری راه، به مراسم خاکسپاری او نمی‌رود. از سوئی، ویژگی‌های رفتاری تپ‌های ۲ و ۷ را هم ندارد که خواهان روابط اجتماعی و ارتباطات گسترده‌اند؛ بلکه تنهایی را ترجیح می‌دهد. او عمل‌گرایی تپ ۳ را هم ندارد؛ زیرا در شرایط نامناسبی که داشت، حتماً درس را رها می‌کرد و به کار مشغول می‌شد. رفتارش، ویژگی‌های تپ ۴ اناگرام را هم تداعی نمی‌کند؛ زیرا احساساتش را ابراز نمی‌کند و هرگز از مشکلاتش شکوه‌ای نمی‌کند و مانند تپ ۵ «اهمیت فراوان به کنترل هیجانات و احساساتش می‌دهد» (پالمر، ۱۳۹۶: ۱۵۹)؛ از طرفی او نمی‌تواند تپ ۶ باشد، چون انسان شکاکی نیست و کمتر به دیگران وابسته است. او کنترل‌گری تپ ۸ را هم ندارد. پرتلاش و مصمم است و با تپ ۹ که آسان‌گیر و گاه تنبل است تمایز دارد. بنابراین، طبق شواهد موجود، شخصیت راوی با تپ ۵ اناگرام هم‌خوانی دارد.

سایر شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب این پژوهش، مطابق با نمونه‌ای که ذکر گردید تحلیل شد. نتایج تطبیق شخصیت‌های اصلی داستان‌های گلی ترقی و آلیس مونرو در چهار مجموعه داستان «جایی دیگر»، «فرصت دوباره»، «زندگی عزیز» و «عشق زن

خوب» با تیپ‌های نه‌گانه اناگرام به ترتیب در جداول (۲-۲)، (۳-۲)، (۴-۲) و (۵-۲) قابل مشاهده است.

جدول (۲-۲): نتایج تحلیل شخصیت‌های اصلی «جایی دیگر» از گلی ترقی بر مبنای اناگرام

ردیف	نام داستان	نام شخصیت‌های اصلی	نتایج تحلیل بر مبنای اناگرام
۱	بازی ناتمام	آزاده درخشان	تیپ ۸ یا ریاست طلب
۲	اناربانو و پسرهایش	اناربانو چناری	تیپ ۲ یا امدادگر
۳	سفر بزرگ امینه	امینه	تیپ ۲ یا امدادگر
		راجا	تیپ ۸ یا ریاست طلب
۴	درخت گلابی	راوی (نویسنده)	تیپ ۵ (پژوهشگر) با بال ۴ (فردگرا)
۵	بزرگ بانوی روح من	راوی (استاد دانشگاه)	تحلیل ناپذیر
		امیرعلی	تیپ ۹ یا صلح طلب
۶	جایی دیگر	ملک آذر	تیپ ۲ (امدادگر) با بال ۱ (کمال‌گرا)

جدول (۳-۲): نتایج تحلیل شخصیت‌های اصلی «فرصت دوباره» از گلی ترقی بر مبنای اناگرام

ردیف	نام داستان	نام شخصیت‌های اصلی	نتایج تحلیل بر مبنای اناگرام
۱	بانو خانم	بانو خانم	تیپ ۳ یا موفقیت طلب
		سیما مهدوی	تیپ ۷ یا خوش گذران

تیپ ۲ یا امدادگر	مادر بزرگ	انتخاب	۲
تیپ ۴ یا فردگرا	امیر حسین		
تیپ ۸ یا ریاست طلب	مادر بزرگ	دزد محترم	۳
تیپ ۵ یا پژوهشگر	دایی همایون		
تیپ ۲ یا امدادگر	آن یکی	آن یکی	۴
تیپ ۷ یا خوش گذران	نازمریم		
تحلیل ناپذیر	پوران خیکی	پوران خیکی و آرزوهایش	۵
تیپ ۴ یا فردگرا	عمه بدری	گذشته	۶
تیپ ۸ یا ریاست طلب	آقای عدل طباطبایی	شاپرک و آقای عدل طباطبایی	۷
تیپ ۹ یا صلح طلب	علیرضا م.	زندگی ساده	۸
تحلیل ناپذیر	راوی	فرصت دوباره	۹

جدول (۲-۴): نتایج تحلیل شخصیت‌های اصلی «عشق زن خوب» از آلیس مونرو مبنای اناگرام

نتایج تحلیل بر مبنای اناگرام	نام شخصیت‌های اصلی	نام داستان	ردیف	مجموعه داستان «عشق زن خوب»
تیپ ۵ یا پژوهشگر	جیل	خواب مادرم	۱	
تیپ ۶ یا پرسشگر	خانم گوری	جزیره کورتیس	۲	
تیپ ۱ یا کمال‌گرا	اینید	عشق زن خوب	۳	

تیپ ۲ یا امدادگر	گرانگ	در پس صحنه	۴
تیپ ۲ یا امدادگر	دوری	از جنبه...	۵
تیپ ۸ یا ریاست طلب	لوید		

جدول (۲-۵): نتایج تحلیل شخصیت‌های اصلی «زندگی عزیز» از آلیس مونرو بر مبنای اناگرام

نتایج تحلیل بر مبنای اناگرام	نام شخصیت‌های اصلی	نام داستان	ردیف
تیپ ۲ یا امدادگر	ویوین تاک	آموندرسن	۱
تیپ ۹ یا صلح طلب	آلیستر فاکس		
تیپ ۴ یا قردگرا	ری الیوت	رفتن از میورلی	۲
تیپ ۷ یا خوش گذران	لنا		
تیپ ۲ یا امدادگر	داون	گوشه امن	۳
تیپ ۸ یا ریاست طلب	جاسپر		
تیپ ۵ یا پژوهشگر	راوی	غرور	۴
تیپ ۷ یا خوش گذران	اونایدا		
تیپ ۲ یا امدادگر	کری	کری	۵
تیپ ۳ یا موفقیت طلب	هاوارد		
تحلیل ناپذیر	نانسی	چشم انداز دریاچه	۶

تیپ ۴ یا فردگرا	فرانکلین	دالی	۷
تیپ ۱ یا کمال‌گرا	راوی		
تیپ ۸ یا ریاست‌طلب	مادر راوی	چشم	۸
تیپ ۸ (ریاست‌طلب) با بال ۷ (خوش‌گذران)	سیدی		
تحلیل‌ناپذیر	راوی	شب	۹
تیپ ۳ یا موفقیت‌طلب	مادر راوی	صداها	۱۰
تیپ ۵ یا پژوهشگر	راوی	زندگی عزیز	۱۱

همان‌طور که در جداول مشخص است، تنها موارد انگشت‌شماری از شخصیت‌های اصلی آثار منتخب این مقاله بر اساس الگوی اناگرام تحلیل‌پذیر نبودند. از آنجا که داستان کوتاه، برشی از زندگی است و به واسطه مختصاتی که دارد، شخصیت‌پردازی‌ها همچون رمان گسترده نیست، گاه مخاطب از عادات رفتاری شخصیت‌ها اطلاع چندانی ندارد؛ به طور مثال در داستان «پوران‌خیکی و آرزوهایش» از مجموعه داستان «فرصت دوباره»، ترقی، داستان شیطنت دو کودک را روایت می‌کند که به دلیل ناآگاهی، دچار خطا می‌شوند که از این دست خطاها ممکن است در دوران کودکی اغلب افراد با تیپ‌های مختلف اناگرام رخ دهد، بنابراین امکان تطابق شخصیت اصلی این داستان با تیپ‌های نه‌گانه اناگرام وجود نداشت؛ یا شخصیت اصلی داستان «بزرگ‌بانوی روح من» از مجموعه داستان «جایی دیگر» گلی ترقی، با هیچ‌کدام از تیپ‌های اناگرام هم‌خوانی نداشت. در این داستان، شخصیت اصلی که همان راوی است، وقایع انقلاب را با ضرب‌آهنگی تند و گذرا روایت می‌کند و در بیشتر داستان نقش ناظر و راوی را به عهده گرفته است؛ بنابراین زوایای مختلف شخصیتش، از دید مخاطب پنهان است و

پژوهشگر امکان مقابله آن با تیپ‌های نُه‌گانه را نداشت؛ یا در داستان «چشم‌انداز دریاچه» از مجموعه داستان «زندگی عزیز»، آلیس مونرو به بیان زندگی یا خواب یا توهم شخصیت اصلی می‌پردازد که خود دچار بیماری فراموشی است و مونرو، هیچ اطلاعاتی از ویژگی‌های رفتاری شخصیت اصلی، قبل از ابتلا به بیماری آلزایمر به مخاطب نمی‌دهد؛ پس در موارد اندکی، تحلیل و برابر نهادن تیپ‌های اناگرام با شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب دو نویسنده، امکان‌پذیر نبوده‌است؛ اما در اغلب موارد شخصیت‌های اصلی آثار منتخب این مقاله با تیپ‌های اناگرام هم‌خوانی و بر این اساس قابلیت تحلیل داشتند.

۲-۳. تطبیق شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب گلی ترقی و آلیس مونرو بر مبنای نظریه اناگرام

از آنجاکه هدف این پژوهش تطبیق آثار گلی ترقی و آلیس مونرو بر اساس نظریه اناگرام است، نتایج تحلیل آثار این دو نویسنده با همدیگر مقایسه شدند. بر اساس نتایج به دست آمده از مطابقت تیپ‌های اناگرام با شخصیت‌های اصلی آثار منتخب نویسندگان، میزان انطباق‌پذیری آثار هر نویسنده با تیپ‌های الگوی اناگرام به دست آمد که در جدول (۲-۶) قابل مشاهده است. نتایج حاکی از آن است که آثار هر دو نویسنده انطباق‌پذیری بالایی با نظریه اناگرام نشان دادند؛ اما شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب آلیس مونرو نسبت به گلی ترقی، انطباق‌پذیری بیشتری با نظریه اناگرام داشتند، چراکه میزان انطباق‌پذیری در آثار آلیس مونرو ۹۱,۶۶٪ و در آثار گلی ترقی ۸۵,۷۱٪ است.

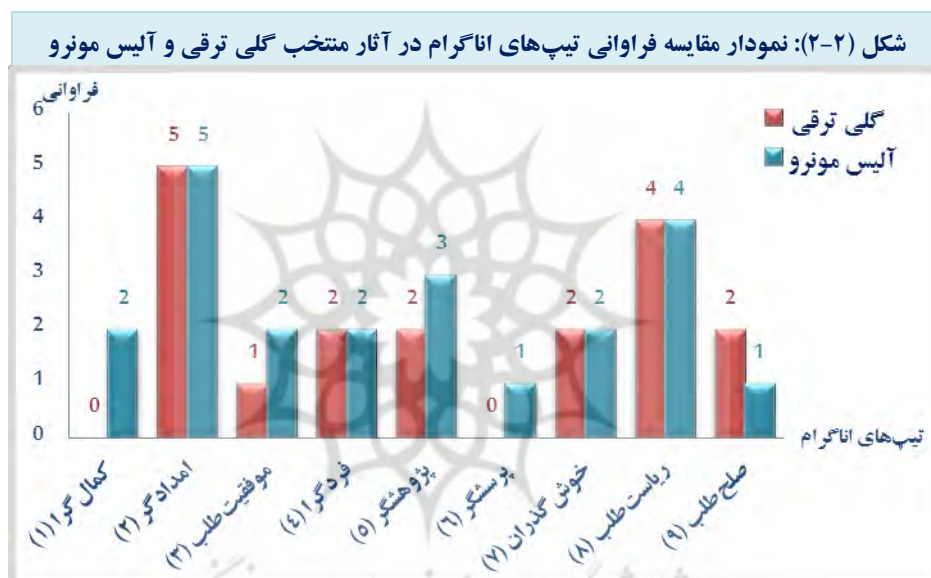
جدول (۲-۶): جامعه آماری پژوهش حاضر و میزان انطباق‌پذیری آثار هر نویسنده با اناگرام

نام نویسنده	تعداد کل داستان‌ها	تعداد کل شخصیت‌های اصلی	تعداد شخصیت‌های تطبیق‌پذیر با اناگرام	میزان انطباق با اناگرام
گلی ترقی	۱۵	۲۱	۱۸	۸۵,۷۱٪
آلیس مونرو	۱۶	۲۴	۲۲	۹۱,۶۶٪

بنابراین اغلب شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب آلیس مونرو با نظریه اناگرام تحلیل‌پذیر بودند؛ درحالی‌که در آثار منتخب گلی ترقی انطباق‌پذیری کمتری وجود داشت.

۲-۴. مقایسه شباهت‌ها و تفاوت‌های هر دو نویسنده بر مبنای الگوی اناگرام

برای تحلیل دقیق‌تر، فراوانی هر یک از تیپ‌های اناگرام در آثار منتخب هر دو نویسنده مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت که در نمودار شکل (۲-۲) نمایش داده می‌شود:

با بررسی این نمودار، می‌توان پی برد که شخصیت‌پردازی در آثار آلیس مونرو نسبت به گلی ترقی، از تنوع بیشتری برخوردار است؛ زیرا در آثار منتخب گلی ترقی، ۷ نوع تیپ اناگرام و در آثار منتخب آلیس مونرو، تمام ۹ تیپ اناگرام مشاهده شده‌است.

همچنین با مشاهده فراوانی تیپ‌های اناگرام در آثار منتخب هر دو نویسنده، شباهت گلی ترقی و آلیس مونرو، بر اساس الگوی اناگرام به دست آمد. هر دو نویسنده، از تیپ ۲ یا امدادگر و تیپ ۸ یا ریاست‌طلب به ترتیب بیشترین بهره را برده‌اند و به آن توجه ویژه‌ای داشته‌اند. تیپ ۲ یا امدادگر اغلب شخصیت وابسته‌ای دارد و نقش قربانی یا مظلوم را بازی می‌کند. او به نیازها و توانمندی‌های خود آگاه نیست و با رفع نیازهای دیگران سعی در

جلب توجه و محبت آنان دارد و توقع دارد مورد قدردانی و حمایت قرار بگیرد. از طرفی، تیپ ۸ یا ریاست‌طلب اغلب شخصیت مستقل و قدرتمندی دارد و نقش حاکم و گاه ظالم را بازی می‌کند. او جسورانه استقلال و توانمندی خود را ابراز می‌کند. خودرأی است و نقش رهبر را به عهده می‌گیرد و حامی دیگران است. از آنجاکه در تاریخ داستان‌نویسی، همواره نیروهای خیر و شر، منجر به بروز حوادث، کشمکش و کنش و واکنش در داستان شده‌اند و اغلب، پیرنگ داستان، پیرامون همین موضوع شکل گرفته‌است، گلی ترقی و آلیس مونرو نیز، در ضمیر خودآگاه یا ناخودآگاه خود، توجه ویژه‌ای به شخصیت ظالم و مظلوم داشته‌اند و به یک اندازه و با بالاترین بسامد از تیپ ۲ و ۸ اناگرام بهره برده‌اند.

۳. نتیجه‌گیری

نتایج حاصل از این تحقیق حاکی از آن است که غالب شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب هر دو نویسنده با الگوی اناگرام تحلیل‌پذیرند و تنها در موارد اندکی، تحلیل و برابر نهادن تیپ‌های اناگرام با شخصیت‌های اصلی داستان‌های منتخب دو نویسنده، امکان‌پذیر نبوده‌است. شخصیت‌های اصلی آثار منتخب گلی ترقی، ۸۵٫۷۱٪ و شخصیت‌های اصلی آثار منتخب آلیس مونرو، ۹۱٫۶۶٪ با تیپ‌های نه‌گانه نظریه اناگرام مطابقت دارند و این از یک سو، بیانگر جامع و کامل بودن نظریه اناگرام است و از سوی دیگر، کاردانی و مهارت هر دو نویسنده را در شخصیت‌پردازی نشان می‌دهد.

در آثار منتخب گلی ترقی، ۷ نوع تیپ اناگرام و در آثار منتخب آلیس مونرو، ۹ تیپ اناگرام شناسایی شد و از آنجا که تیپ‌های نه‌گانه اناگرام از مطالعه علمی بر رفتار، خلق‌وخو و شخصیت انسان‌ها نشأت گرفته‌است، می‌توان نتیجه گرفت که شخصیت‌پردازی در آثار آلیس مونرو از تنوع بیشتری برخوردار است و این نشان می‌دهد که آلیس مونرو، شناخت عمیق‌تری از روان انسان‌ها دارد و نگرش او به آدم‌ها جهان‌شمول‌تر است.

از فراوانی هر تیپ اناگرام در آثار منتخب نویسندگان می‌توان دریافت که هر دو نویسنده از تیپ ۲ یا امدادگر و تیپ ۸ یا ریاست‌طلب، با بالاترین بسامد بهره برده‌اند و این بیانگر آن است که ترقی و مونرو از جهان دو قطبی تأثیر پذیرفته‌اند و برای بازآفرینی و

خلق داستان به جمع اضداد نیاز داشته‌اند. در سراسر تاریخ ادبیات داستانی همواره خیر و شر، راستی و دروغ، معصومیت و پلیدی، دست‌مایه اصلی آفریدن داستان بوده‌اند و ضمیر ناخودآگاه هر دو نویسنده، از دو نقش ضعیف یا وابسته (تیپ ۲) و قوی یا مستقل (تیپ ۸) به عنوان ابزاری برای بیان مقصود خود بهره جسته‌اند.

ضمائم

جدول (۲-۱): صفات رفتاری تیپ‌های اناگرام

تیپ اناگرام	ویژگی‌های رفتاری بارز
تیپ ۱ یا کمال‌گرا (Reformer)	پایند به اخلاقیات و اصول و قوانین، خودرأی، سخت‌کوش، جزئی‌نگر، انجام‌دهنده امور به شیوه صحیح، اصلاح‌کننده عیوب، منتقد خود و دیگران، هدفمند، خودکنترلگر، صادق، مسئولیت‌پذیر، دیر تصمیم‌گیرنده، کنترل‌کننده احساسات خود، وظیفه‌شناس، قابل اتکا، منضبط، دقیق و نکته‌سنج.
تیپ ۲ یا امدادگر (Helper)	مهربان و دلسوز، بخشنده، اهل معاشرت و خونگرم، حامی، اغواگر، خواهان جلب توجه و محبت دیگران، ناتوان در «نه» گفتن، کنترلگر، توانا در شناخت استعداد دیگران، از خود گذشته، طلبکار و متوقع از دیگران، ناتوان در ابراز نیازهای خود، کوشا در رفع نیاز دیگران، متواضع، نیازمند به تأیید دیگران.
تیپ ۳ یا موفقیت‌طلب (Achiever)	بلندپرواز، حساس به تصویر ذهنی خود نزد دیگران، خودنما، تمایل به منحصربه‌فرد بودن، هدفمند و عملگرا، خودشیفته و مغرور، در جستجوی کسب مقام و جایگاه اجتماعی، بیزار از شکست، شهرت طلب، خواهان جلب توجه و محبت دیگران، رقابت‌جو، ارجح دانستن کار بر احساسات، اغواکننده و متظاهر، تحقیرکننده دیگران، تمایل به برنده بودن و اول شدن، دارای اعتمادبه‌نفس بالا.
تیپ ۴ یا فردگرا (Individualist)	دارای روحیه حساس، مهربان، تمایل به عشق‌های نامتعارف، مبادی آداب، مستعد ابتلا به افسردگی، دلبستگی به آرزوهای دور از دسترس، خلاق و هنرمند، خیال‌باف، تمایل به متمایز بودن با دیگران، احساساتی، بیزار از زندگی یکنواخت و پرهیز از معمولی بودن، دارای روحیه و خلق‌وخو و سلیقه خاص.
تیپ ۵ یا پژوهشگر (Investigator)	تمایل زیاد به یادگیری، خلاق و نوآور، هوشمند، در جستجوی علم و دانش، درون‌گرا، فکور، دارای علاقه‌مندی‌های محدود، منزوی و گوشه‌گیر، کنجکاو، در جستجوی خلوت و تنهایی، کوشا، متمرکز، قانع، تحلیلگر، در جستجوی استقلال فردی، کنترل‌کننده احساسات و عدم ابراز آن، تمایل به مفید بودن.
تیپ ۶ یا پرسشگر	متعهد، امنیت‌طلب، صرفه‌جو و دارای عقل‌معاش، شکاک، مضطرب، بدبین، عیب‌یاب، بازخواست‌کننده دیگران، منفی‌باف، اهل عمل و پُر تلاش، قابل اتکا برای اطرافیان، طعنه‌زن و سرزنشگر، محتاط و

تربس، آماده برای خطرهای احتمالی، مراقبت کننده از خود و دیگران.	(Loyalist)
بیزار از مسئولیت و تعهد، شاد و پُرانرژی، بی‌ثبات، ماجراجو، تنوع‌طلب، مضطرب، بی‌توجه به عواقب کارها، همه فن حریف، نامتمرکز، خوشبین، خودخواه، ولخرج، اهل مزاح، اجتماعی، دوستدار هیجان، بیزار از محدودیت، پُرحرف و توجه‌طلب، خوش‌گذران، رها کننده فعالیت‌ها و علائق در میانه‌راه.	تیپ ۷ یا خوش‌گذران (Enthusiast)
متکی به خود، قاطع و صریح و مقتدر، دست‌ودلباز، خودرأی، ستیزه‌جو و قدرتمند، عملگرا، رهبر بالفطره، تمایل شدید به کنترل دیگران، شجاع، حامی، بیزار از محرومیت، خودخواه، سخت‌کوش و پُرتلاش، خودکفا، ماجراجو و ریسک‌پذیر، پاسخ‌گو و مسئول، خودنما، رقابت‌جو، مستقل.	تیپ ۸ یا ریاست‌طلب (Challenger)
بیزار از خشم و نزاع، خوش‌برخورد، سازگار، مذاکره‌کننده، مهربان، حمایتگر، ناتوان در «نه» گفتن، خوش‌بین، میانجی‌گر، تامل و راحت‌طلب، از خود راضی، ناتوان در تصمیم‌گیری، خونسرد، صبور، کنترل شرایط از راه سماجت و لجاجت، سرکوب‌کننده امیال و خشم، عدم اتخاذ موضع جهت حفظ آرامش.	تیپ ۹ یا صلح‌طلب (Peacemaker)

کتابنامه

- بحری، مریم. (۱۳۹۸). *بررسی شخصیت زن در آثار گلی ترقی و ویرجینیا ولف: با تکیه بر داستان‌های جایی دیگر، اناربانو و پسرهایش، سفر بزرگ امینه، خانم‌ها، گل‌های شیرازی، اتوبوس شمیران، خانم دالوی و به سوی فانوس دریایی*. به راهنمایی پروانه عادل‌زاده. پایان‌نامه کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی. مؤسسه آموزش عالی چرخ نیلوفری آذربایجان.
- بهادر، راحله. (۱۳۹۵). «بررسی تطبیقی مؤلفه‌های زمان روایی در داستان فرار آلیس مونرو و داستان پرلاشز زویا پیرزاد». *ادبیات تطبیقی*. سال ۸، شماره ۱۵. ص ۲۲۳-۲۰۵.
- بی‌نیاز، فتح‌الله. (۱۳۸۷). *درآمدی بر داستان‌نویسی و روایت‌شناسی با اشاره‌ای موجز به آسیب‌شناسی رمان و داستان کوتاه ایران*. تهران: انتشارات افراز.
- پالمر، هلن. (۱۹۹۵م). *اناکرام (شخصیت‌شناسی) در محیط کار و زندگی*. ترجمه احسان الوندی. (۱۳۸۹). چاپ پنجم. تهران: رسا.
- پیرس، هرپ. (۲۰۱۲م). *نگاهی نو به اناکرام تیپ‌های نه‌گانه شخصیت*. ترجمه نازلی پارسا. (۱۳۹۷). تهران: تمدن علمی.
- ترقی، گلی. (۱۳۷۹). *جایی دیگر*. چاپ نهم. تهران: انتشارات نیلوفر.

- ترقی، گلی. (۱۳۹۲). *فرصت دوباره*. چاپ چهارم. تهران: انتشارات نیلوفر.
- داد، سیما. (۱۳۸۵). *فرهنگ اصطلاحات ادبی: واژه‌نامه مفاهیم و اصطلاحات ادبی فارسی و اروپایی (تطبیقی و توضیحی)*. تهران: مروارید.
- دانیلز، دیوید و پرایس، ویرجینیا. (۲۰۰۹م). *شخصیت‌شناسی (انیاگرام): راه شما به شادکامی چیست؟*. ترجمه نیما سیدمحمدی. (۱۳۹۵). تهران: ارسباران.
- ریسو، دان ریچارد و هادسون، راس. (۲۰۰۰م). *درک و دریافت انیاگرام: راهنمای عملی برای شناخت تیپ‌های شخصیتی*. ترجمه جعفر واعظی. (۱۳۹۷). تهران: انتشارات بازاریابی.
- شورل، ایو. (۱۹۹۵م)، *ادبیات تطبیقی*. ترجمه طهمورث ساجدی. (۱۳۸۶). تهران: انتشارات امیرکبیر.
- محسنی‌نیا، ناصر. (۱۳۹۳). *ادبیات تطبیقی در جهان معاصر (کلیات، مبانی نظری، مکاتب)*. تهران: نشر علم و دانش.
- مونرو، آلیس. (۱۹۹۸م). *عشق زن خوب*. ترجمه شقایق قندهاری. (۱۳۸۸). چاپ هشتم. تهران: نشره قطره.
- مونرو، آلیس. (۲۰۱۲م). *زندگی عزیز*. ترجمه مزده دقیقی. (۱۳۹۳). چاپ چهارم. تهران: نشره ماهی.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی